

Oqaaseq Innarluut paasiguk



INNARLUUMMIK PAASINNINNEQ SUUA?

Innarluummik paasinnineq oqaatsip innarluutip qanoq paasineqarsinnaaneranut tunngavoq. Ukiut ingerlanerini innarluutip suuneranik isiginnittaaserput paasinnittaaserpullu allanngoriartorpoq sulilu allanngoriartorluni.

FN-ip inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa Kalaallit Nunaata atsiornikuuaa, taamaattumillu isumaqatigiissummi innarluummik paasinninnermut inunnillu isiginnittaatsimut tunngavigineqartut aallaavigalugit inuiaqatigiit ilusilersorniartussaavavut. Innarluummillu paasinnineq taanna Tiliumi uagut suliatsinnut tunngavigaarput.

Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissummi allassimavoq inuit innarluutillit tassaasut inuit ataavartumik timikkut, tarnikkut, silassorissutsikkut imaluunniit malugisaqarsinnaanikkut piginnaanikillisimasut, piginnaanikillismanertillu pissutigalugu aporfeqartartut inuit allat assigalugit inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissaannut akornuserneqartut.

INUIT AVATANGIISITIK PISSUTIGALUGIT INNARLUUTEQARTARPUT, TIMIMINNIUNNGITSOQ

Innarluummik paasinnineq pingaaruteqarpoq, tassami inuit innarluutitik kinaassuserinngimmatigit, inuttulli allatut iinnarput, innarluuteqaannarlutik. Innarluutip pinngorneranut pissutaasoq tassaavoq inuiaqatigiit qanoq aaqqissuussaanerat. Assersuutigalugu inatsisit, inissiat majorallaffeqanngitsut, atuartut klassip iluani amerlavallaartut pissutigalugit innarluut pinngorsinnaasarpoq.

Inuit ilaat piginnaasaat annikillisimasinnaasarput, soorlu assersuutigalugu tappiitsuusinnaallutik, tusaasaat annikillisimasinnaallutik, niui kipisaasimasinnaallutik, autismeqarlutik imaluunniit ADHD. Immaqa illit nammineq ilisarimasavit akornanni inoqarpoq piginnaanikillisimasumik. Inuppasuaqaralarpoq atuarusukkaluartunik, ilinniagaqalerusukkaluartunik, suliartortarusukkaluartunik sunngiffimminnilu sammisaqartarusukkaluartunik, inuiaqatigiinnili pissutsit pissutaallutik inunnut piginnaanikillisimasunik aporfilersuisoqartarpoq. Tamanna inunnut ersitsunik ersinngitsunillu piginnaanikillisimasunut atuuppoq. Taamaallutik inuiaqatigiinni peqataasinnaajunnaartarput ataatsimooqataasinnaanatillu.

FN-ip inunnut innarluutilinnut isumaqatigiissutaani allassimavoq inuit piginnaanikillisimasut tamarmik inuiaqatigiinni ilaatinneqassasut. Tassa imaappoq, atuarnissaminnut, ilinniagaqarnissaminnut, suliffeqarnissaminnut aaqqissuussanilu peqataanissaminnut periarfissinneqartariaqartut. Inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissut tassaavoq naalagaaffiit akornanni isumaqatigiissut, taannalu tunngavigalugu inuiaqatigiinni inuit tamarmik assigiimmik periarfissaqarnissaat qularnaarneqassaaq. Illit ornissinnaasatit aamma inuit allat tamarmik ornissinnaasariaqarpaat.

FN-ip inuit innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaani innarluummik paasinninnera tassaavoq inuk pingarnerusoq. Tassa ima isumaqarpoq maanna ima oqartarunnaarnikuusugut inuit piginnaaneri annikillisimasut tassaasut innarluutillit, kisiannili inuiaqatigiinni aaqqissuussaaneq pissutaalluni inuk tamakkiisumik peqataasinnaanngikkaangat innarluuteqartoqartartoq.

OQAATSINIK ALLATTORSIMAFFIK: (OQAATSIT ISUMAANNIK NASSUIAAT)

PIGINNAANERIT ANNIKILLINERAT tassaavoq timip ilaanik eqqarsartaatsikkulluunniit piginnaasaarunneq, piginnaasat ajoqusernerat piginnaasaqannginnerluunniit. Assersuutigineqarsinnaapput isigisat annikillinerat, oqalunniarnikkut ajornartorsiuteqarneq, ADHD allallu.

PERIARSINNAANNGINNEQ tassaavoq pissutsit assigiinngitsut pissutaallutik inuk piginnaanikillisimasoq inuiaqatigiinni peqataasinnaangikkaangat ilaasinnaangikkaangallu. Aporfissat tamakku tassaasinnaapput assersuutigalugu suliffimmi innarluutilinnut naleqqussakkamik perusersartarfeqanngitsoq, imaluunniit isummat pigiliutiinnakkat pissutigalugit inuit akornanni akuusinnaaneraniq aporfiliisoq.

INNARLUUT tassaavoq inuiaqatigiit inuullu piginnaanikillisimasup akornanni pinngortartoq, inuk inuiaqatigiinni peqataasinnaangippat inuttulli allatulli inuusinnaangikkaangat pinngortartoq. Assersuusiortuni paasinernerusinnaavoq;

”Inuk-mik ateqarpunga, tutsarluttuuvunga, tassa piginnaanerma annikillinerat. Ilinniariaraangama, fiisteriaraangama kaffisoriarlungaluunniit qanoq oqaluttoqarnerisooq tusaajumi-naatsissinnaasarpara, inip nipimut pitaruminaallisagaasimanginnera pissutaalluni, inuillu piginnaanerma annikillisi-manerat eqqarsaatiginagu pigaangata. Taamaalillunga innarluuteqalertarpunga/piginnaanera annikillisarpoq tassami ilinniartitsinermi peqataasinnaajunnaartarama inuillu akornanniissinnaaneq ajorlunga”.



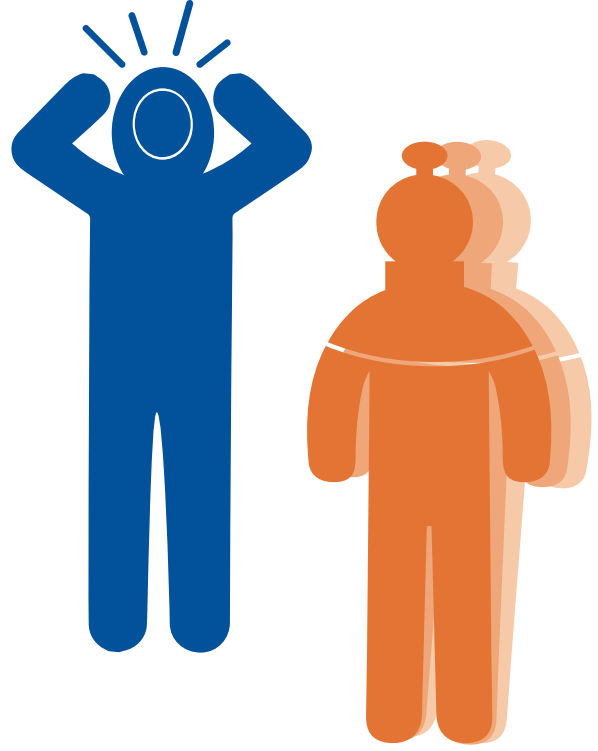
Piginnaanerit annikillinerat
+ akornut inuiaqatigiinnit pilersitaq
= innarluut

Funktionsnedsættelse
+ samfundsskabt forhindring
= handicap

**Timikkut
piginnaanikillineq**



**Tarnikkut
piginnaanikillineq**



**Malugisaqarsinnaanikkut
piginnaanikillineq**



**Silassorissutsikkut
piginnaanikillineq**

